

Konsernihallinto

25.2.2014

11538-2013

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
markkinaoikeus@oikeus.fi

Vastinepyyntö 11.2.2014

Turun kaupungin vastine asiassa 2013/615**Valittaja:**

Toimistotekniikka TT Oy (jäljempänä myös valittaja tai Toimistotekniikka)

Vastapuoli:

Turun kaupunki (jälj. myös hankintayksikkö tai kaupunki)

Vastapuolen asiamies ja prosessiosoite:

Lakimies Riikka Lehtimäki
Turun kaupunki
Konsernihallinto
PL 355, 20101 Turku
Puh. 044-907 4003
riikka.lehtimaki@turku.fi

ASIA

Markkinaoikeus on varannut hankintayksikölle tilaisuuden vastineen antamiseen Toimistotekniikan valituksen johdosta viimeistään 11.3.2014. Asian diaarinumero markkinaoikeudessa on 2013/615.

Hankinta- ja logistiikkakeskus on 19.6.2013 puitejärjestelyn perustamista koskevalla tarjouspyynnöllä pyytänyt tarjouksia AV-laitteista 31.7.2015 päättyvälle sopimuskaudelle, minkä jälkeen sopimusta voidaan tilaajan päätöksellä jatkaa alkuperäisin ehdoin yhdellä vuodella ajalle 1.8.2015 - 13.7.2016 (optio). Hankinta on jaettu neljään eri tuoteryhmään:

1. viihde-elektroniikka tarvikkeineen
2. Kamerat tarvikkeineen
3. Esitystekniikka tarvikkeineen
4. Interaktiivinen esitystekniikka tarvikkeineen

Tarjouspyynnön mukaan kyseessä on kolmen toimittajan puitejärjestely per tuoteryhmä eli jokaisen tuoteryhmän puitejärjestelyyn valitaan kolme toimittajaa, ellei kelpoisuusehdot täyttäviä tarjoajia ja/tai hyväksyttäviä tarjouksia ole vähemmän. Koko puitejärjestelyn ennakoitu arvo on ollut 650 000 euroa ja kyseessä olevan puitejärjestelyyn perustuvan kertahankinnan arvonlisäveroton ennakoitu arvo on ollut 103 600 euroa.

Hankinta- ja logistiikkajohtajan päätöksellä 29.8.2013 § 63 AV-laitteiden puitejärjestelyyn tuoteryhmän 4 osalta valittiin Atea, Toimistotekniikka ja kolmas toimittaja.

Sivistystoimialan talouspäällikkö on 14.10.2013 päivätyllä tarjouspyynnöllä pyytänyt puitejärjestelyyn tuoteryhmän 4 osalta valituilta kolmelta toimittajalta tarjouksia 35 interaktiivisesta esitustaulusta (+optio 2 kpl) tarjouspyyntöön liitettyjen tietojen ja määrittelyjen perusteella. Suoritetun vertailun jälkeen kasvatus- ja opetuslautakunta on päättänyt 30.10.2013 § 187 tilata taulut Atealta yhteishintaan 103 600 euroa. Minikilpailutuksesta ei ole ilmoitettu Hilmassa, koska se on tarpeetonta hankintalain 32 §:n mukaisesti.

Päätös valitusosoituksineen on lähtenyt asianosaisille 7.11.2014 postitse.

Ensimmäisen asennuskohteen, Varissuon koulun osalta, tilaus on jo toimitettu. Muiden asennuskohteiden osalta toimitukset on toistaiseksi keskeytetty.

Vastineeseen tai sen liitteisiin ei sisälly salassa pidettäviä liikesalaisuuksia.

Hankintayksikkö on toimittanut hankintaan liittyvät kaikki asiakirjat markkinaoikeudelle jo 12.12.2013 antaman lausuntonsa liitteenä.

VAATIMUKSET:

Hankintayksikkö vaatii kohteliaimmin, että markkinaoikeus:

1. hylkää valittajan käsittelyluvan myöntämistä koskevan hakemuksen, koska asiassa ei ole hankintalain 86 §:n 3 momentissa säädettyjä käsittelyluvan myöntämisen perusteita.
2. toissijaisesti hylkää valittajan vaatimuksen hankintapäätöksen kumoamisesta ja asian palauttamisesta uudelleen käsiteltäväksi
3. hylkää valittajan vaatimuksen hankintamenettelyn täytäntöönpanon kiellon koskien
4. hylkää valittajan vaatimukset hyvitysmaksun suorittamisesta; sekä

5. hylkää valittajan oikeudenkäyntikuluvaatimuksen tai toissijaisesti alentaa hankintayksikön maksettavaksi veloitettavien oikeudenkäyntikulujen määrää.
6. velvoittaa valittajan korvaamaan Turun kaupungin arvonlisäverottomat oikeudenkäyntikustannukset markkinaoikeudessa täysimääräisesti korkolain mukaisine viivästyskorkeineen sitä lukien kun markkinaoikeuden päätöksen antamisesta on kulunut kuukausi. Turun kaupungin tähänastiset oikeudenkäyntikulut asiassa ovat 1 200 euroa

PERUSTELUT:

Kaupunki katsoo, että kyse on asianmukaisesti hoidetusta minikilpailutuksesta, jossa valittajalla ei ole oikeussuojan tarvetta. Valittajalla on jo ollut erillinen muutoksenhakumahdollisuus puitejärjestelyn perustamista koskevasta hankintapäätöksestä.

Puitejärjestelyn perustamista koskevissa asiakirjoissa on selkeästi tuotu esiin ehdot, joiden mukaisesti puitejärjestelyn sisällä tuotteita kilpailutetaan. Tarjoja ei voi perustellusti väittää, ettei se olisi jo tarjousta tehdessään tieninyt minikilpailutusta koskevista säännöistä, joiden mukaan kaikki yli 10 000 euron tai sen yli menevät toimitukset minikilpailutetaan puitejärjestelyyn valittujen toimittajien kesken. Asia on tuotu selkeästi esiin tarjouspyynnössä tuoteryhmän 4 osalta ja sopimusehtojen kohdassa 2 (sopimuksen tausta, tarkoitus ja kohde). Lisäksi sopimuksen mukaan tilaaja on oikeutettu käyttämään hyväksi kampanja- ym. sesonkiluonteiset alennukset sekä mikäli valitun toimittajan yleinen hinnasto muuttuu niin, että toimituspäivän hinnoittelun mukainen hinta olisi edullisempi, toimittaja tulee soveltaa laskutuksessa toimituspäivänmukaista hinnoittelua.

Valittaja on tarjouksensa jättäessään ollut tietoinen siitä, että kaikki yli 10 000 euron hankinnat tullaan kilpailuttamaan eikä sen antama hinta puitejärjestelyssä siten ole muodostunut valittajan väitteiden mukaisesti ns. viimeiseksi hinnaksi. Tätä seikkaa tukee lisäksi se, että valittaja on suoritetussa minikilpailutuksessa alentanut puitesopimusjärjestelyn kohteena olevia sopimushintojaan puitesopimuksen kilpailutuksessa ilmoitetuista hinnoista sekä itse tuotteen että asennuksen osalta. Tästä huolimatta sen tarjous ei ole ollut edullisin.

Hankintalain 32 §:n 3 momentin esitöiden mukaan säännös koskee sellaista useamman toimittajan kanssa tehtävää puitejärjestelyä, jonka kaikkia ehtoja ei ole järjestelyssä vahvistettu. Puitejärjestelyyn perustuvien hankintojen kilpailuttaminen edellyttää tällöin kirjallisten tarjousten pyytämistä puitejärjestelyyn otetuilta toimittajilta.

Hankinta- ja logistiikkajohtajan 29.8.2013 tekemällä päätöksellä ei ole vielä päätetty sitä, pääsevätkö valitut toimittajat ja missä määrin varsinaisiksi toimittajiksi. Toimittajan tosiasiallinen ja lopullinen valinta on jätetty tehtäväksi minikilpailutuksella. Hankintayksikön kilpailuttamassa minikilpailutuksessa ei ole ennalta sidottu kaikkia ehtoja, sillä järjestelyssä on jätetty avoimeksi hankintavolyymi, johon on haluttu erillisellä kilpailutuksella mittakaavaetuja. Tämä käy selkeästi ilmi tarjouspyynnöstä ja sopimuksesta.

Valittaja on referoinut valituksessaan oikeuskirjallisuudessa esitettyjä perusteita hinnan alentamiselle. Siinä on todettu, että käytännössä hinnan täsmentäminen voisi siis tarkoittaa esimerkiksi ohjeellisten hintojen esim. hinta / 10 kpl tai hinta / 100 kpl täsmentämistä (halutaan ostaa 66 kpl). Kaupungin näkemyksen mukaan kaupunki on toiminut juuri kuvatulla tavalla, koska hankinnan volyymi on jätetty avoimeksi. Tällöin tarjoajat ovat voineet tarkistaa hintaansa siltä osalta, kun kyse on 37 interaktiivisen esitystaulun tilaamisesta yhden sijaan. On selvää, että ostettaessa suuria määriä tuotetta, sen hintakin muodostuu edullisemmaksi, kuin tilattaessa yksittäiskappaleita.

Markkinaoikeuden ratkaisussa 571/11 markkinaoikeus on vastaavanlaisessa tapauksessaan perustellut puitejärjestelyä koskevia hintoja seuraavasti: ”Markkinaoikeus katsoo, että hankintalain puitejärjestelyjä koskevat säännökset eivät siten edellä selostetusti edellytä sitä, että hintojen tulisi olla vahvistettu puitejärjestelyssä”. Kyseisessä hankinnassa oli nimenomaisesti kysymys samasta asiasta, eli tarjouspyynnössä ilmoitetuista kiinteistä hinnoista sopimuskaudella. Lisäksi ko. ratkaisussa on todettu tarjouspyynnön sisällöstä seuraavaa: ”Kaikki tarjoajat ovat myös olleet tietoisia tarjouspyynnön sisällön lisäksi puitesopimukseen sisällytetystä mahdollisuudesta alentaa hintoja milloin tahansa ja ilman perusteluja, markkinaoikeus katsoo, ettei edellä todettu hankintayksikön menettely ole ollut tarjoajia kohtaan epätasa- puolinen tai syrjivä. Näin ollen hankintayksikön ei voida katsoa menetelleen hankintalainsäännösten vastaisesti käyttäessään myös hintaa vertailuperusteena ja ottaessaan huomioon voittaneen tarjoajan alennetun hinnan.”

Edellä viitatus markkinaoikeuden ratkaisun valossa hankintayksikkö katsoo, ettei sen voida katsoa toimineen hankintalain vastaisesti kilpailuttaessaan tarjouspyynnön ja sopimusehtojen mukaisesti interaktiiviset esityslaitteet. Kaikki tarjoajat ovat olleet tietoisia tarjouspyynnössä ennalta ilmoitetuista ehdoista, joilla hankintayksikkö tulee kilpailuttamaan hankintansa puitejärjestelyn sisällä kaikista yli 10 000 euron hankinnoista. Hankintayksikkö on kohdellut kaikkia tarjoajia tasapuolisesti ja syrjimättä, eikä sen näin ollen voida katsoa syyllistyneen hankintalain rikkomiseen, josta voisi olla seurauksena päätöksen kumoaminen tai hyvitysmaksu.

Mitä tulee valittajan väitteeseen siitä, että hankintayksikkö olisi hankintalain vastaisesti antanut toisen tarjoajan muuttaa tuotettaan, hankintayksikkö toteaa seuraavaa: hankintayksikkö on kilpailuttanut tuotteen puitejärjestelyn mukaisesti. Puitejärjestelyssä on tuote ilmaistu vakiintunutta tapaa noudat-

taen kuvailemalla tyyppiesimerkkejä hankittavasta laitteesta (tarjouspyyntö, excel-taulukko, rivi 7: Promethean Activboard 587 Pro Mount system UST-projektorilla, SmartBoard SBX885i5-A tai vastaava) ja lisäksi on sallittu näitä tuotteita vastaava tarjouspyynnön ehdot täyttävä tuote. Toinen tarjoaja on minikilpailutuksessa vaihtanut tuotetta toiseen projektoriin, joka teknisiltä ominaisuuksiltaan ja muutoin täyttää tarjouspyynnössä edellytetyt vaatimukset (tarjouspyyntö, excel-taulukko., rivi 23). Tällaista menettelyä ei voida pitää hankintalain vastaisena.

Edellä esitetyn perusteella hankintayksikkö katsoo, että vaatimukset hankintapäätöksen kumoamista, hyvitysmaksun määräämistä ja oikeudenkäyntikustannusten korvaamista koskien ovat perusteettomia. Hankintayksikkö varaa itselleen mahdollisuuden lausua valittajan hyvitysmaksun suuruudesta, kun valittaja on täsmentänyt vaatimuksiaan tältä osin.

Hankintayksikkö katsoo lisäksi, että hankintayksiköllä on perusteltu syy panna hankintapäätös täytäntöön valituksesta huolimatta, koska interaktiiviset esitystaulut on tarkoitus hankkia valtion erityisavustus tasa-arvoa edistävään toimenpiteisiin -määrärahasta, joka on kohdistettu lukuvuodelle 2013-2014. Hankinnat pitää tehdä ja maksaa viimeistään 13.7.2014. Rahoja ei voida siirtää myöhempään ajankohtaan.

Kaupungin näkemyksen mukaan nykyaikainen tieto- ja viestintäteknikka antaa mahdollisuuden laadukkaaseen havainnollistamiseen ja motivoi oppilaita samalla kehittäen tulevaisuuden ja oppimisen kannalta tärkeitä taitoja. Eri-tyisesti poikien oppimismotivaatiota voidaan näin lisätä. Koulujen eriarvoistumista ja oppilaiden hakeutumista keskustan kouluihin voidaan estää sillä, että lähikoulu tarjoaa riittävän laadukkaan ja houkuttelevan oppimisympäristön. Nyt kilpailutuksessa olevat laitteet on tarkoitettu asennettaviksi mm. lähikouluihin, joissa lähiön asukkailla on matala sosioekonominen tausta ja syrjäytyminen on osalla perheistä jo monen sukupolven pituinen ketju. Kotien varattomuudesta johtuen lasten tietotekniset taidot ja sosiaalisen median käyttötaidot ovat heikkoja. Kaupunki onkin ehdottanut hankittavaksi älytauluja juuri mm. ko. kouluihin tavoitteena yhteisöllisyys, osallisuuden lisääminen, vuorovaikutus ja syrjäytymisen ehkäisy sekä aktiivinen ja työtä tekevä kansalainen modernissa Suomessa.

Lisäksi kaupunkiin on valmistumassa uusia kouluja, joihin pitää hankkia uusia opetusvälineitä. Tämän puitesopimuksen täytäntöönpanon kieltäminen ei voi johtaa siihen, että kaupunki ei voisi hankkia opetuksen kannalta välttämättömiä uuden teknologian opetusvälineitä uusiin kouluihin tai, että kaupunki joutuisi tekemään asiassa tilapäisiä ratkaisuja ennen asian lopullista ratkaisua. Tästä aiheutuisi kaupungille kohtuutonta haittaa ja kohtuuttomia kustannuksia. Lisäksi täytäntöönpanon kieltämisestä olisi kohtuutonta haittaa yleiselle edulle toisin sanoen oppilaille ja opettajille.

Lain mukaan markkinaoikeus voi kieltää, keskeyttää tai sallia hankintapäätöksen täytäntöönpanon taikka määrätä hankintamenettelyn muutoin keskeytettäväksi väliaikaisesti markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi.

Päättyessään 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä markkinaoikeuden tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei toimenpiteestä aiheudu vastapuolelle tai muiden oikeuksille tai yleisen edun kannalta suurempaa haittaa kuin toimenpiteen edut olisivat.

Hankintayksikön näkemyksen mukaan täytäntöönpanon kieltämisestä aiheutuisi kaupungille ja muiden oikeuksille suurempia menetyksiä ja haittaa kuin täytäntöönpanon kieltämisen edut olisivat. Tästä johtuen kaupunki pyytää kohteliaimmin, että markkinaoikeus sallisi hankinnan täytäntöönpanon.

Oikeudenkäyntikuluvaatimus

Hankintayksikkö pyytää saada lausua valittajan oikeudenkäyntikustannusten osalta tarkemmin, kun valittaja on yksilöinyt oikeudenkäyntikuluvaatimuksensa.

Kaupunki vaatii, että valittajan maksettavaksi tuomitaan kaupungin oikeudenkäyntikustannukset, koska prosessin vireillepano ei ole aiheutunut viranomaisen virheestä. Hallintolainkäyttölain mukaan asianosainen on velvollinen korvaamaan toisen asianosaisen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos asian ratkaisu huomioon ottaen olisi kohtuutonta, että tämä joutuisi pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Kaupungin oikeudenkäyntikustannukset tähän mennessä ovat yhteensä 1 200 euroa (alv 0 %)

Turussa 25.2.2014

TURUN KAUPUNKI
Kasvatus- ja opetuslautakunta

Timo Jalonen
toimialajohtaja, esittelijä

Merja Jokela
kaupunginsihteeri, sihteeri

Laati:
Riikka Lehtimäki
lakimies